

$$Sp = \sqrt{\frac{pq}{m\bar{n}}} \sqrt{1 - \frac{n}{N}} \sqrt{1 + \delta(\bar{n} - 1)},$$

където:

p е относителният дял на подсъвкупността, за която се изчислява Sp ;

$$p = \frac{a}{n}, \text{ респ. } P = \frac{A}{N};$$

a - броят лица в съответната съвкупност в извадката, а A - в генералната съвкупност;

$$m - \text{броят гнезда (жилища) в извадката} \quad \left(m = \frac{n}{\bar{n}} \right).$$

Максималната абсолютна грешка на p е $\Delta p = Z Sp$.

Максималната относителна грешка на p е $\Delta p \% = \frac{\Delta p}{p} 100$.

Стандартната грешка на A е $S_A = SpN$, а максималната е $\Delta_A = \Delta_p N$.

При приетите стойности на n , N , δ и $\bar{n}$ стандартните грешки Sp за различните стойности на относителните дялове p са изчислени по $Sp = \sqrt{pq \cdot 0.003041}$.

Въз основа на данните в табл. 1 се определя точността на оценките, установени от извадката за различни относителни дялове в генералната съвкупност. Тук се налага пояснение. Нека от извадката се установи, че броят на лицата в подсъвкупността „мъже с висше образование в градовете“ е 8000, т. е. $p = \frac{a}{n} = \frac{8000}{160000} = 0.05$. От табл. 1 се установява, че очакваният относителен дял на мъжете с висше образование в градовете в генералната съвкупност (в населението на страната) ще бъде в интервала от $0.05 - 0.00130$ до $0.05 + 0.00130$, т. е. от 0.0487 до 0.0513 , а броят на мъжете с висше образование в градовете в страната е в интервала 400000 ± 10392 , т. е. от 389608 до 410392 . Тези твърдения са с вероятност 0.95 .

Трябва да се има предвид обаче, че в съответствие с нормалното разпределение около 68% от фактическите отклонения на показателите от извадката спрямо тези в генералната съвкупност няма да бъдат по-големи от Sp като относителни дялове и от S_A - като абсолютен брой лица. Само в около 5% от случаите фактическите отклонения могат да бъдат по-големи от Δp като относителни дялове и от Δ_A като абсолютен брой.